

konů, platných v místě spáchaného činu, takže v souzeném případě jest nutno i otázku, zda nastaly podmínky t. zv. subjektivního promlčení, řešiti pouze podle zákonných ustanovení, platných v místě tisku, a nikoli podle územního práva stran, jak se pokouší neprávem dovozovati zmateční stížnost z předpisu § 16 zák. čl. V. z roku 1878. Podle § 530 tr. zák. nastává prekluse práva žalobního, když zúčastněná osoba, která jest oprávněna podati soukromou obžalobu, nežaluje z trestného činu po šest neděl od doby, kdy o něm nabyla vědomosti. Soukromí obžalobci připustili, že nabyli vědomosti o obsahu závadného článku, tedy o trestném činu na nich spáchaném, začátkem září 1925. Podle spisů podali však návrh na stíhání zodpovědného redaktora Jana H-a a neznámého původce článku u zemského trestního soudu v Brně teprve dne 5. ledna 1926, tedy v době, kdy šestinedělní lhůta § 530 tr. zák. již dávno uplynula. Nalézací soud vyslovil tudíž vším právem, že soukromí obžalobci promeškali šestinedělní lhůtu § 530 tr. zák. a pozbyli práva obžalobního. Okolnost ve stížnosti zdůrazňovaná, že návrh na stíhání byl soukromými obžalobci podán již dne 13. listopadu 1925 u státního zastupitelství v Bratislavě, které jej postoupilo státnímu zastupitelství v Brně, nemá pro posouzení této věci významu, neboť k zachování práva obžalobního nestačí, projevil-li uražený vůli stíhati trestný čin před státním zastupitelstvím, nýbrž podle zákona (§ 46 tr. ř.) jest nutno, by projev ten byl učiněn přímo u soudu a to podle § 530 tr. zák. ve lhůtě šestinedělní. Na tom nic nemění ani okolnost, že se soukromí obžalobci domáhali v návrhu u státního zastupitelství v Bratislavě zároveň toho, by urážka na nich spáchaná byla stíhána z povinnosti úřední, poněvadž se takovým návrhem neodkládá ani nestaví běh preklusivní šestinedělní lhůty § 530 tr. zák. Nehledíc k tomu, byla by i žádost ze dne 13. listopadu 1925 podle § 530 tr. zák. opožděna, protože od začátku měsíce září 1925 uběhlo šest neděl již aspoň koncem měsíce října 1925. Vývody stížnosti o lhůtě, v níž může býti učiněn návrh na stíhání podle uherského trestního zákona, nemají opory v trestním právu platném v místě činu a není proto potřebí se jimi obírat. Bezpodstatnou jest posléze výtku stížnosti, že k subjektivnímu promlčení podle § 530 tr. zák. nemělo býti hleděno z moci úřední a že obžalovaní přišli s touto námitkou až při hlavním přelíčení, tedy pozdě. Z rozsudku plyne, že nalézací soud vzal tuto otázku v úvahu právě na základě obhajoby obžalovaných, a právo obžalovaného, přednésti nové okolnosti ke své obhajobě až do skončení hlavního přelíčení, není podle trestního řádu, platného v místě spáchaného činu, nijak omezeno.

Čís. 3047.

Skutková podstata zločinu nadřizování (§ 212 tr. zák.) k zločinu podle § 170 tr. zák. vyžaduje 1. vědomí pachatelovo, že jiná osoba chystá nebo již páše čin, který jeví veškeré znaky v § 170 tr. zák. uvedené (chce zapáliti nebo již zapálí svůj majetek v úmyslu, by tím zkrátila práva jiné osoby částkou 200 Kč převyšující), 2. že pachatel věděl, že tomuto činu může určitým činem zabrániti lehce a aniž by vydal v nebezpečství

sebe nebo některou z osob pod jeho zákonnou ochranou jsoucích, 3. že vůle pachatelova směřovala v době, kdy onen čin předsevzítí mohl, avšak nepředsevzal, k tomu, by tímto opomenutím zabezpečil spáchání činu pod 1. uvedeného.

Zlý úmysl (úvahy a rozhodnutí pachatele) musí obsahovati veškeré složky, zákonem při vymezení pojmu zločinu uvedené.

Vešla-li obžaloba řízená na nalézací soud v moc práva, nemůže býti příslušnosti tohoto soudu odporováno (§ 219 tr. ř.); z příslušnosti tohoto soudu mohl by věc vybavit jedině výrok nalézacího soudu podle § 261 tr. ř.).

(Rozh. ze dne 19. ledna 1928, Zm I 625/27.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalované do rozsudku zemského trestního soudu v Praze z 8. srpna 1927, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem nadržování zločinům podle §§ 211 a 212 tr. zák., zrušil napadený rozsudek v odsuzující části jako zmatečný a věc vrátil témuž soudu první stolice, by ji znova projednal a rozhodl v rozsahu zrušení.

Důvody:

Zmateční stížnost dovolává se číselně čís. 5, 9 písm. a), 10 § 281 tr. ř. Důvod čís. 10 stížnost vůbec neprovádí; neuznává, že skutek rozsudkem zjištěný naplňuje pojem jiného trestného činu, než v něm shledala první stolice, nýbrž uplatňuje naprostou beztrestnost činu, tvrdíc obzvláště v souhlase s výrokem rozhodovacích důvodů, že obžalovaná nebyla v dorozumění s pachateli (požárů), že se pro podřadění závadných prodejů petroleje pod ustanovení § 5 (170, 197, 200, 203) tr. zák. nedostává zlého úmyslu jimi, přesněji § 5 předpokládaného. Další zmátek čís. 9 písm. a) není po zákonu a tedy vůbec dolíčen vývody, které buduje stížnost na tvrzení, že stěžovatelka nevěděla, k čemu chtějí odběratelé petroleje upotřebiti, a jimiž stížnost z tohoto předpokladu příčícího se opačnému závěru rozhodovacích důvodů odvozuje nedostatek zlomyslnosti a tím i beztrestnost skutku. V rámci skutkových zjištění rozsudku, jež jsou nezměnitelným podkladem jeho hmotněprávního přezkoumání, nedrží se a neprovádí důvodu čís. 9 písm. a) stížnost ani, pokud, v rozporu s větou rozhodovacích důvodů, že obžalovaná musila nutně věděti, oč jde, předpokládá jen, že stěžovatelka mohla míti podezření o chystaných požárech a že by se oznámením jich byla dopustila jiného zločinu, čímž chce stížnost asi namítati, že by se byla stěžovatelka vydala oznámením požáru nebezpečí, že bude stíhána pro utržení na cti. Další námitku, že jde v závadných prodejkách petroleje o pozitivní činy, nikoliv o opomenutí, takže by bylo o nich uvažovati nanejvýše s hlediska § 5 (170) a ne s hlediska § 212 tr. zák., s něhož o nich uvažuje rozsudek, nelze věcně přezkoumati, protože nelze z rozsudku bezpečně poznati, že shledává nepřekážení požárům právě a výhradně

v oněch prodejích. Avšak příslušná část vývodů stížnosti poukazuje zřetelně k námitce spíše formálního rázu, byť spadající pod § 281 čís. 9 písm. a), že zákonný znak »opomenutí« nedošel v rozsudku skutkového opodstatnění. Toho tam skutečně není. Rozhodovací důvody omezují se ve směru tom na větu, že stěžovatelka nepřekazila provedení uvedených zločinů, nerozvádějí však tento povšechný výrok podrobněji, ačkoliv přesné zjištění toho, co bylo opomenuto, jest nezbytným předpokladem dalších, k opodstatnění zločinu podle § 212 tr. zák. nutných úvah a zjištění, zda by bývalo předsevzetím toho, co vinníkem opomenuto, spáchání zločinu jiné osoby zabráněno a zda mohl vinník předsevzítí opomenutý čin snadno a bez nebezpečení naznačeného v § 212 tr. zák. Nedostatek přesného zjištění, co stěžovatelka opomenula, přivodil, že nebyly v rozsahu správnému výkladu zákona vyhovujícím zjištěny ani subjektivní složky trestného činu, ku kteréžto vadě rozsudku poukazuje stížnost zřetelně větou, že nebyla prokázána zlomyslnost stěžovatelčina. Slova »ze zlomyslnosti« v § 212 tr. zákona nejsou sice, jak stížnost neprávem míní, silnějším výrazem než slovo »úmyslně« a neznamenaají, že se jimi předpokládá zlý úmysl zbarvený škodolibostí nebo jinakým záměrem vinníka. Trestní zákon užívá slov úmyslně a zlomyslně střídavě, nespojuje s tím o oním z nich různý smysl (srovnej obzvláště slova zlomyslnost pachatele v § 4 tr. zák.); oba výrazy znamenají, že pachatel jednal se zlým úmyslem po rozumu § 1 tr. zák., že uvážil zlo spojené se zločinem a že se proň rozhodl. Jelikož zlý úmysl, úvahy a rozhodnutí pachatele musí podle ustáleného výkladu § 1 obsahovati veškeré složky, zákonem při vymezení pojmu zločinu uvedené, vyžaduje skutková podstata zločinu nadržování zločinu jiné osoby úmyslným nepřekážením, jde-li ve skutku, jemuž bylo nadržováno, o zločin podvodu podle § 170 tr. zák.: 1. že vinník věděl, že jiná osoba chystá neb již páše skutek, který jeví veškeré znaky v § 170 tr. zák. uvedené, že chce zapáliti nebo již zapálí svůj majetek v úmyslu, by tím zkrátila práva jiné osoby částkou 200 Kč převyšující, 2. že vinník věděl, že tomuto zločinu může určitým činem zabrániti snadno a aniž by vydal v nebezpečení sebe nebo některou z osob pod jeho zákonnou ochranou jsoucích, 3. že vůle vinníka směřovala v době, kdy onen čin předsevzítí mohl, avšak nepředsevzal, k tomu, by tímto opomenutím zabezpečil spáchání činu pod čís. 1 uvedeného.

Tohoto rozsahu skutková zjištění prvé stolice nejsou. Rozsudek zjišťuje toliko, že stěžovatelka věděla, oč jde; a vyvrácením opačné obhajoby její, — že věděla, že petrolej jest určen k zakládání ohňů v domcích ku poškození pojišťoven. O složkách pod čís. 2 a 3 uvedených rozsudek vůbec neuvažuje patrně proto, že se nevyslovil ani po stránce objektivní o tom, který čin stěžovatelka opomenula a jaký byl význam tohoto činu pro nerušené vykonání nebo pro překažení požárů (ohňů). Uznává-li rozsudek stěžovatelku vinnou zločinem § 212 tr. zák., nezjistiv skutkové okolnosti opodstatňující zákonné pojmy opomenutí a zlomyslnosti, spočívá výrok ten po případě na nesprávném použití zákona i jest zmatečným podle § 281 čís. 9 písm. a) tr. ř. Proto byl rozsudek prvé

stolice v části vylíčeným zmatkem stížená a stížností napadená, t. j. v části odsuzující zrušen, aniž třeba zabývatí se ostatními, formálními výtkami stížnosti. Podle povahy shledaného zmatku nelze se obejít bez nového hlavního přelíčení, a bylo tudíž za souhlasu generální prokuratury podle § 5 zákona čís. 3 ř. zák. z roku 1878 stížnosti vyhověno, rozsudek byl zrušen a věc byla vrácena do první stolice ihned v zasedání neveřejném. Opětne projednání a rozhodnutí věci bylo přikázáno témuž soudu první stolice. O tom, jsou-li tu pŕtahy, že se stěžovatelka dopustila spoluviny na zločinu podvodu podle §§ 5, 170, 197, 200, 203 tr. zák., tedy skutku, pro který by byl příslušným soud porotní, nelze, třebaže by takové přísnější kvalifikaci skutku nebránil ani předpis druhého odstavce § 290 (třetího odstavce § 293) tr. ř., v tomto období uvažovati a netřeba proto zabývatí se otázkou, zda není zrušený rozsudek sám sebou v rozporu neb alespoň nejasný, jelikož vyslovuje jednak, že stěžovatelka nebyla ve srozumění s pachateli, jednak že věděla, že petrolej jí prodaný jest určen k zakládání ohňů v domcích ku poškození pojišťoven. Obžaloba byla řízena na soud nalézací a vešla v moc práva. Z příslušnosti onoho soudu, již podle § 219 tr. ř. nemůže býti již odporováno, mohl by věc vybaviti jedině výrok nalézacího soudu podle § 261 tr. ř., že není příslušným, protože podle jeho názoru zakládají skutečnosti, tvořící podklad obžaloby, samy o sobě nebo ve spojení s dalšími skutečnostmi, které se objevily při hlavním přelíčení, zločin před porotu příslušející.

Čís. 3048.

Promlčecí doba se staví ve smyslu zák. ze dne 30. května 1924, čís. 126 sb. z. a n. až do dne, kdy soud úředně zvěděl, že nastala událost, jež má za následek, že není souhlasu sněmovny ku stíhání obžalovaného již zapotřebí (obžalovaný byl zbaven mandátu).

(Rozh. ze dne 19. ledna 1928, Zm I 659/27.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Písku ze dne 29. září 1927, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podle § 15 čís. 3 zákona na ochranu republiky ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n., přečinem podle § 14 čís. 5 a přestupkem podle § 20 téhož zákona, jakož i přestupkem podle § 491 tr. zák. a čl. V. zákona ze dne 17. prosince 1862, čís. 8 ř. zák. z roku 1863. Zároveň však zrušil nejvyšší soud jako soud zrušovací, použiv práva podle § 290 tr. ř., z moci úřední rozsudkový výrok, jímž byl obžalovaný uznán vinným přestupkem podle § 491 tr. zák. a čl. V. zákona ze dne 17. prosince 1862, čís. 8 ř. zák. z roku 1863 jako zmatečný; v důsledku toho zrušil i výrok o trestu a výroky s ním související a věc vrátil krajskému soudu v Písku, by ji v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl, dbaje při novém vyměření trestu právoplatné části rozsudku. V otázce, o níž tu jde, uvedl v